

1980, 15. března – Sdělení VONS č. 170 „JUDr. Danisz pravomocně odsouzen“ o usnesení Krajského soudu v Hradci Králové potvrzujícím rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové nad Josefem Daniszem, v příloze zpráva o průběhu odvolacího řízení z 8. března 1980.

Před odvolacím senátem Krajského soudu v Hradci Králové proběhlo dne 7. 3. 1980 za předsednictví Horymíra Filipa veřejné zasedání o odvolání JUDr. Josefa Danisze, člena VONS, proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové, kterým byl dne 24. 1. 1980 uznán vinným trestného činy útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr. z. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců nepodmíněně do I. NVS a k zákazu povolání advokáta na dobu dvou let.

Soud zamítl odvolání obžalovaného jako nedůvodné a potvrdil rozsudek soudu I. stupně.¹ Přitom soud doslova smetl ze stolu důvodné námitky dr. Danisze pro podjatost okresní a Krajské prokuratury v Hradci Králové, pro podjatost přítomného senátu, jeho předsedy a podjatost předsedy Nejvyššího soudu ČSR. Dokonce je odmítl i zaprotokolovat. V eklatantním rozporu s ustanoveními tr. ř. (zejména § 31/1) soud odmítl odročit líčení do doby, než bude o námitkách rozhodnuto ve vyšší instanci a pokračoval v projednávání věci.²

Všechny pokusy obžalovaného o obhajobu soud paušálně ignoreval. Totéž platí i o důkazech, jejichž provedení dr. Danisz navrhoval i o důvodech jeho odvolání. Naproti tomu návrh zástupce krajského prokurátora (jehož přítomnost byla mimochodem vzhledem k vzneseným námitkám nezákonná) na zamítnutí odvolání soud bez dalšího akceptoval, ačkoliv byl věcně naprosto neodůvodněný.

Soudní jednání probíhalo – jak tomu v obdobných případech bohužel bývá – s faktickým vyloučením veřejnosti (jediná důvěrnice J. Danisze, jíž se podařil vstup do soudní síně, Zdena Tominová, byla z ní předsedou senátu vykázána), avšak s o to mohutnější

asistencí policie. Celkově byla v tomto případě zkrácena práva obžalovaného takovým způsobem, že z nich nezbylo prakticky vůbec nic.³

(O případu dr. Danisze viz sdělení VONS č. 104, 116, 119 a 165).⁴

Příloha ke sdělení č. 170 – zpráva o průběhu odvolacího řízení ve věci JUDr. J. Danisze

Dne 7. března 1980 se konalo u Krajského soudu v Hradci Králové veřejné zasedání o odvolání JUDr. Josefa Danisze proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové, kterým byl dne 24. 1. 1980 uznán vinným trestnými činy útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr. z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 tr. z. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců nepodmíněně a k zákazu výkonu povolání advokáta na dobu 2 roků.

Předsedou odvolacího senátu byl prom. práv. Horymír Filip, jméno zástupce krajského prokurátora obžalovaného dosud není známo.

Křídlo soudní budovy, v němž se nacházela jednací síň č. 58, kde se veřejné zasedání konalo, bylo uzavřeno uniformovanými i neuniformovanými příslušníky Bezpečnosti. Příslušníci Bezpečnosti se nacházeli i na chodbě před jednací síní č. 58.

Obžalovanému se podařilo protlačit příslušníky Bezpečnosti svou důvěrnici Zdenou Tominovou až k jednací síni a po vyvolání trestní věci až do jednací síně, kam současně vešli i zástupce krajského prokurátora, obhájce obžalovaného a asi 8 osob tzv. organizované veřejnosti.

Poté, co předseda senátu zjistil totožnost obžalovaného a že jsou zachovány lhůty k doručení předvolání zúčastněných stran, oznámil, že „vzhledem k obsahu protokolů se mohou veřejného zasedání zúčastnit jen povolené osoby a že podle § 201/1 tr. ř. učinil opatření proti přeplňování jednací síně“.

(Toto oznámení předsedy senátu je kontroverzní a vykazuje nedostatečnou znalost ustanovení §§ 199 až 201 a § 238 tr. ř.

o veřejnosti hlavního líčení a veřejného zasedání. Kategorii „povolaných osob“ zde trestní řád nezná. Zmínka o připuštění „povolaných osob“ by naznačovala, že veřejnost bude vyloučena a zasedání bude neveřejné. To se však nestalo, protože při vyloučení veřejnosti by měl obžalovaný právo na přístup dvou svých důvěrníků podle § 202/2 tr. řádu, čemuž právě odvolací soud chtěl zabránit. Proto veřejnost nebyla formálně vyloučena, takže soud mohl zneužít ustanovení paragrafu 201/1 tr. ř. o opatření proti přeplňování jednací síně, díky němuž fakticky připustil pouze organizovanou „veřejnost“.

Nato obžalovaný požádal, aby byla připuštěna alespoň jedna jeho důvěrnice – Zdena Tominová, když jeho manželka v důsledku svého zdravotního stavu (rizikové těhotenství) nemůže se dostavit. Obžalovaný uvedl, že při veřejném zasedání musí mít nejméně tolik práv jako při vyloučení veřejnosti. Měl-li by tedy při vyloučení veřejnosti právo na dva důvěrníky, má při veřejném zasedání nejméně totéž právo.

Předseda senátu však účast důvěrníka nepřipustil s tím, že zasedání je veřejné a právo na důvěrníka má obžalovaný jen v případě vyloučení veřejnosti, k němuž nedošlo. Vyzval pak Zdenu Tominovou k předložení vstupenky anebo k opuštění jednací síně. Zdena Tominová i obžalovaný nato požádali, aby se vstupenkami prokázaly tzv. osoby z organizované veřejnosti. To předseda senátu nepřipustil. Organizovaná veřejnost se žádnými vstupenkami neprokázala a ve skutečnosti je také neměla – šlo ostatně převážně o pracovníky Bezpečnosti, s nimiž byl předseda senátu před jednáním jistě i v osobním styku, neboť zásada nezávislosti soudců je nesporně právě jednou z těch zásad tr. řádu, které jsou v ČSSR pouze na papíře. Po několikeré výzvě s pohrůžkou Zdena Tominová jednací síň opustila s poznámkou (případnou a odpovídající i názoru obžalovaného) „Vaše svědomí bych, pane předsedo, mít nechtěla“, což předseda senátu k šumu organizované veřejnosti, která to asi vztáhla i k svému svědomí, okamžitě zaprotokoloval.⁵

Veřejné zasedání se tak konalo s faktickým vyloučením veřejnosti, čímž byla porušena zásada veřejnosti (§ 2/10, 199 tr. ř.)

(Zdena Tominová proto od 8.45 do 12.10, kdy veřejné zasedání skončilo, prodlévala ve vestibulu soudní budovy spolu s dalšími přáteli obžalovaného a zájemci o účast na procesu obžalovaného, mj. ing. Pavlem Roubalem a francouzskými advokáty M. Philippem Laboulangérem⁶ a M. Jean-Michelem Agronem. S výjimkou asi 8 osob organizované „veřejnosti“ se nikdo ze skutečné veřejnosti veřejného zasedání nemohl zúčastnit. Jako u soudu I. stupně, i zde probíhalo soudní jednání za zavřenými dveřmi.

Po odchodu Zdeny Tominové z jednací síně obžalovaný upozornil soud, že Generální prokuratura ČSR projednává a dosud nerozhodla o námitce podjatosti Okresní a Krajské prokuratury v Hradci Králové a požádal, aby veřejné zasedání bylo odročeno do doby, než o námitce Generální prokuratura ČSR rozhodne. Konkrétně pak ještě uvedl, že 7. 1. 1980 zaslal Krajské prokuratuře v Hradci Králové námitku podjatosti pracovníků Okresní i Krajské prokuratury v Hradci Králové podle § 31/1 tr. ř., že k žádosti Generální prokuratury ČSR ze dne 28. 1. 1980 tuto námitku upřesnil podáním ze dne 13. 2. 1980 a že Generální prokuratura ČSR jednající o námitce pod čj. II/i GPt/459/79 dosud o ní nerozhodla.

Zástupce krajského prokurátora v Hradci Králové pak k dotazu předsedy senátu uvedl, že Krajská prokuratura v Hradci Králové skutečně námitku obžalovaného obdržela a postoupila ji dne 11. 1. 1980 k projednání a rozhodnutí Generální prokuratury ČSR, která o ní dosud, pokud ví, nerozhodla.

Nato obžalovaný prohlásil, že dokud o námitce Generální prokuratura ČSR nerozhodne, nemůže se žádný pracovník Krajské prokuratury v Hradci Králové účastnit tohoto veřejného zasedání a protože veřejné zasedání o odvolání nemůže se bez přítomnosti zástupce krajského prokurátora v Hradci Králové konat, nezbyvá než veřejné zasedání odročit za účelem vyčkání, jak o námitce rozhodne Generální prokuratura ČSR.

S ohledem na porušení zásady veřejnosti, které samo o sobě zpochybňovalo zákonnost dalšího průběhu veřejného zasedání, obžalovaný uvedl, že bude-li veřejné zasedání konáno, aniž by se vyčkalo rozhodnutí Generální prokuratury ČSR, vznáší námitku podjatosti pro poměr k projednávané věci vůči přítomnému

senátu, předsedovi Krajského soudu v Hradci Králové a předsedovi Nejvyššího soudu ČSR, a to pokud jde o přítomný senát a předsedu Krajského soudu v Hradci Králové proto, že hodlají konat veřejné zasedání přesto, že žádný pracovník Krajské prokuratury v Hradci Králové se ho až do rozhodnutí Generální prokuratury ČSR nemůže zúčastnit a nesmí zúčastnit ve smyslu ustanovení § 31/1 věta druhá tr. ř., pokud pak jde o Nejvyšší soud ČSR proto, že předseda Nejvyššího soudu ČSR svým usnesením z 15. 2. 1980, jímž zamítl námitku podjatosti předsedy Krajského soudu v Hradci Králové porušil zákon tím, že se vůbec nevypořádal s důvody vznesené námitky a že při rozhodování vůbec nevycházel ze znalosti trestního spisu obžalovaného a konečně že uznal zákonným rozhodnutí předsedy Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 1. 1980, i když toto rozhodnutí je zcela zřejmě nezákonné, a to vše učinil předseda Nejvyššího soudu ČSR proto, aby nemusel uznat nezákonnost konání hlavního líčení u Okresního soudu v Hradci Králové dne 24. 1. 1980. Obžalovaný požádal, aby námitka byla postoupena k projednání Nejvyššímu soudu ČSSR ve smyslu ustanovení paragrafu 31/1 věta první tr. ř.

Předseda senátu vznesené námitky a jejich odůvodnění zdráhal se zaprotokolovat a pak je zaprotokoloval velmi kuse a obžalovanému se nepodařilo dosáhnout úplnější protokolace. Pak předseda senátu jednání asi na 15 minut přerušil a na počátku dalšího jednání námitky obžalovaného zamítl s tím, že jsou nekonkrétní. Ihned poté požádal soudce přisedícího, aby provedl referát o spise.

Několikrát pokus obžalovaného dosáhnout protokolací námitky proti tomuto postupu a pak alespoň zaprotokolování toho, že další námitky mu soud odmítá protokolovat, byl neúspěšný. Obžalovaný proto s poznámkou, že soud jeho práva zcela ignoruje a že má proto za to, že soud není nezávislý a plní zřejmě vyšší pokyn veřejné zasedání dnes konat a skončit děj se co děj, rezignoval. O formálnosti dalšího výkonu „spravedlnosti“ i jeho výsledku nebylo pochyb.

Po referátu přisedícího soudce obžalovaný požádal o přečtení řady dalších částí spisového materiálu, čemuž bylo vyhověno dílem jen částečně, dílem vůbec (např. nedomohl se čtení trestního

oznámení Ivana Medka, takže tento závažný důkaz nebyl v celém trestním řízení proveden).

Obžalovaný se sám musel domoci protokolace návrhu na doplnění dokazování a navrhl, aby byly provedeny všechny důkazy, jichž se domáhá v písemném odvolání.

Soud tento návrh po krátkém přerušení zamítl a vyzval strany k závěrečným řečem.

Obhájce obžalovaného poukázal na obsah písemného odvolání obžalovaného, stručně zopakoval jeho důvody a navrhl zrušení napadeného rozsudku a zproštění obžalovaného obžaloby, popř. vrácení věci soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Zástupce krajského prokurátora navrhl zamítnutí odvolání s tím, že odvolání není důvodné, aniž by se vypořádal byť s jediným důvodem odvolání.

Obžalovaný odkázal na své podrobné třináctistránkové písemné odvolání a s ohledem na neobjektivní referát přisedícího soudce a naprosto neodůvodněný závěrečný návrh zástupce krajského prokurátora podrobně rozvedl některé body svého odvolání a navrhl, aby napadený rozsudek byl v plném rozsahu zrušen a on obžaloby zproštěn, popř. aby věc byla vrácena jínému soudu I. stupně, s ohledem na nezákonnost postupu samosoudce Okresního soudu v Hradci Králové dr. Procházky a na skutečnost, že tento samosoudce je současně předsedou Okresního soudu v Hradci Králové.

Zcela na závěr obžalovaný požádal, aby bylo zaprotokolováno, což se pak stalo, že zástupce Krajské prokuratury se zúčastnil veřejného zasedání a přednesl svůj závěrečný návrh, ač věděl, že o námitce podjatosti, směřující mj. i proti němu, nebylo dosud Generální prokuraturou ČSR rozhodnuto.

Po asi patnáctiminutovém přerušení jednání odvolací soud vydal usnesení, kterým odvolání obžalovaného zamítl jako nedůvodné.

Rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 24. 1. 1980 tak nabyl právní moci.

Odsouzený pak po odchodu z jednací síně oznámil svým přátelům, že konání veřejného zasedání bylo nezákonné, že svým postupem Krajský soud a krajský prokurátor v Hradci Králové jen prokázali důvodnost jeho námitek proti podjatosti a že proti

rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ve spojení s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 3. 1980 podá ihned po doručení usnesení Krajského soudu v Hradci Králové podnět ke stížnosti pro porušení zákona ke Generální prokuratuře ČSSR.

Odsouzený též prohlásil, že z celého průběhu tohoto jeho trestního stíhání jasně vyplynulo, že jeho trestní kauza patří do kategorie oněch politických procesů, při nichž orgány činné v trestním řízení uplatňují starou zásadu inkviziční, podle níž v takovém případě je pravidlem trestním řádem se neřídit.

A tak bylo řečeno, že přes tenké kodexy trestní Horymír skočil i bez Šemíka.

V Praze dne 8. března 1980

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 5, s. 10–14.

POZNÁMKY

- ¹ Soudce Horymír Filip v odůvodnění rozsudku m. j. konstatoval: „*Odvolaací soud shledal provedené dokazování úplným a postačujícím pro rozhodnutí o podané obžalobě a zhodnocení důkazů v napadeném rozsudku odpovídajícím požadavku ustanovení § 2 odst. 6. tr. ř. [Orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.]*“ OS v Hradci Králové, soudní spis k případu Josefa Danisze (spis. zn. Vp 19/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 162/90.
- ² Definitivně námitky J. Danisze pro podjatost Okresní a Krajské prokuratury zamítla Generální prokuratura ČSR zastoupená Dr. Matušínským dne 28. 2. 1980. V odůvodnění Matušínský odkázal na vztahy podřízenosti a nadřízenosti orgánů prokuratury a dále argumentoval: „*Tyto vztahy nemohou samy o sobě splňovat podmínky ve smyslu ustanovení § 30 odst. 1 tr. řádu [tj.: Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce, prokurátor, vyšetřovací orgán a zapsívatel, u něhož lze mít pochybnost o nepodjatosti pro jeho poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájčům, zákonným zástupcům a zmocněncům nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v tomto řízení.] a vést tedy k vyloučení příslušných orgánů prokuratury z vykonávání úkonů trestního řízení. Tento závěr se vztahuje na prokurátora provádějícího dozor v průběhu přípravného řízení, tak i na jeho vy-*

stoupení před soudem.“ Usnesení Generální prokuratury ČSR o námitkách J. Danisze z 28. 2. 1980 viz in: tamtéž.

Stejně tak předseda Nejvyššího soudu ČSR JUDr. Karel Kejzlar zamítl námitku podjatosti vůči soudci Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Matúši Mjartanovi, který rozhodoval o námitce podjatosti vůči okresnímu soudu. Na základě tohoto usnesení Krajský soud v Hradci Králové rozhodl 22. 2. 1980 (dokument uvádí i datum 25. 2. 1980) o nevyhloučení soudců krajského soudu z projednávání věci J. Danisze. Obě usnesení viz in: tamtéž.

- ³ Po skončení procesu se 31. 3. 1980 na předsednictvo Federálního shromáždění obrátili bývalí klienti Josefa Danisze z řad disentu s žádostí, aby jeho členové zabránili jeho nespravedlivému potrestání. Ve svém dopise upozornili na nezákonný postup soudů obou stupňů. Petice bývalých Daniszových klientů je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 65, sign. IV/4, kart. 18.

Daniszovi byl stanoven nástup trestu na 31. 3. 1980. Z rodinných a zdravotních důvodů požádal o jeho odklad. Jeho žádosti odmítl samosoudce Okresního soudu v Hradci Králové jako neodůvodněné. Stejně tak postupoval i odvolací Krajský soud v Hradci Králové zastupovaný předsedou senátu prom. práv. Lubošem Geislerem. Před nástupem trestu uchránila J. Danisze amnestie prezidenta republiky u příležitosti 35. výročí osvobození Československa z 8. 5. 1980. OS v Hradci Králové, soudní spis k případu Josefa Danisze (spis. zn. Vp 19/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 1 Rt 162/90.

- ⁴ Dokumenty č. 104, 117, 120 a 166. K případu Josefa Danisze viz dále sdělení VONS č. 163, dokumenty č. 164.
- ⁵ Viz také protokol o veřejném zasedání Krajského soudu v Hradci Králové ve věci J. Danisze ze 7. 3. 1980, tamtéž.
- ⁶ Správně Leboulangerem.